

Inhoudsopgave

1	Politiek en politieke wetenschap	17
1.1	Politiek	17
1.2	Variaties in politiek	19
1.2.1	Politiek en territorium	20
1.2.2	De verschuivende culturele grenzen van de politiek	21
1.2.3	De vormen en structuren van de politiek	23
1.3	Politieke wetenschap	26
1.4	De instrumenten van de politieke wetenschap	33
1.4.1	Concepten	34
1.4.2	Modellen	36
1.4.3	Theorieën	39
2	Staat en macht	41
2.1	Bindende regels	41
2.2	De grondwet	43
2.3	Macht	46
2.4	De macht van de overheid	50
2.5	De oorsprong van de politiek	53
2.6	De staat als contract	56
3	Breuklijnen en ideologieën	59
3.1	Tegenstellingen en breuklijnen	59
3.2	Nieuwe tegenstellingen?	65
3.3	Ideologieën	72
3.3.1	Het begrip ideologie	72
3.3.2	Liberalisme	74
3.3.3	Conservatisme	79
3.3.4	Socialisme	80
3.3.5	Christendemocratie	82
3.3.6	Feminisme	85
3.3.7	Nationalisme	86
3.3.8	Fascisme	88

	3.3.9	Ecologisme	89
	3.3.10	Extreemrechts populisme	90
4		Democratie en politieke vertegenwoordiging	93
4.1		Democratie: een omstreden begrip	93
4.2		Variaties in vertegenwoordigende democratie	99
	4.2.1	Delegatie, vertrouwen of partijpolitiek mandaat	101
	4.2.2	Territoriale of inhoudelijke vertegenwoordiging	105
	4.2.3	Vertegenwoordiging en afspiegeling	106
4.3		Directe democratie	108
5		Politieke participatie en sociale bewegingen	115
5.1		Deelname aan de politiek	115
	5.1.1	Wat is participatie?	115
	5.1.2	Ongelijke participatie	118
	5.1.3	Dalende participatie?	122
5.2		Sociale bewegingen en pressiegroepen	123
	5.2.1	De rol van pressiegroepen	124
	5.2.2	Recente ontwikkelingen	126
	5.2.3	Democratische gevolgen van participatie	127
5.3		Politieke cultuur	129
5.4		Participatie en sociaal kapitaal	133
	5.4.1	Wat is sociaal kapitaal?	133
	5.4.2	Het gewicht van het verleden: path dependency	135
	5.4.3	Kritische burgers	138
6		Politieke partijen en partijssystemen	141
6.1		Politieke partijen in de hoofdrol	141
6.2		Historische typologieën	142
	6.2.1	Kaderpartijen en massapartijen	142
	6.2.2	De volkspartij of catch-all party	147
	6.2.3	De moderne kaderpartij of kartelpartij	150
6.3		Andere typologieën	153
	6.3.1	Classificatie op basis van organisatie	153
	6.3.2	Classificatie op basis van ideologie	155
	6.3.3	Classificatie op basis van strategie	158
6.4		Partijssystemen	160
7		Kiessystemen en stemgedrag	167
7.1		Het belang van verkiezingen	167

7.2	De selectie van de kandidaten	173
7.3	De verkiezingstechnieken	175
	7.3.1 Kiessystemen met relatieve meerderheid	176
	7.3.2 Proportionele kiessystemen	181
7.4	Welke kandidaten zijn gekozen?	186
7.5	Gevolgen van kiessystemen	187
7.6	Stemgedrag	191
8	Parlement en regering	197
8.1	Montesquieu en de scheiding der machten	197
8.2	De kamers van het parlement	201
8.3	De functies van het parlement	206
	8.3.1 Representatie	206
	8.3.2 Wetgevende functie	208
	8.3.3 Deliberatieve functie	210
	8.3.4 Controlefunctie	211
8.4	Parlementaire en presidentiële regimes	212
8.5	De vorming van een regering	215
8.6	Het staatshoofd en de regering	217
8.7	De leden van de regering	219
9	Bestuur en beleid	223
9.1	De beleidscyclus	223
	9.1.1 Agendavorming	225
	9.1.2 Beleidsvoorbereiding	228
	9.1.3 Besluitvorming	230
	9.1.4 Beleidsuitvoering	234
	9.1.5 Beleidsevaluatie	235
9.2	Stijlen van bestuur	235
	9.2.1 Meerderheid of consensus	235
9.3	Politiek en economisch beleid	243
10	Administratie en justitie	249
10.1	De administratie	249
	10.1.1 De bureaucratie	249
	10.1.2 De taakverdeling in de administratie	251
	10.1.3 New public management	252
	10.1.4 Controle over de administratie	253
10.2	Justitie	257

10.3	Het leger	262
10.4	De politie	266
11	Federalisme en decentralisatie	269
11.1	Staatsvorming en staatshervorming	269
11.2	Federatie en confederatie	273
11.3	Pro of contra de centrale staat?	276
11.4	De instituties van een federale staat	278
11.4.1	De verdeling van de bevoegdheden	278
11.4.2	Exclusieve of overlappende bevoegdheden	280
11.4.3	Symmetrie en asymmetrie	282
11.4.4	Functionele of jurisdictionele bevoegdheidsverdeling	284
11.4.5	Een tweede kamer	284
11.4.6	Belangenconflicten en overleg	286
11.4.7	Bevoegdheidsconflicten	287
11.4.8	Financiering en herverdeling	288
11.5	Lokale besturen	290
12	Internationale betrekkingen en globalisering	293
12.1	Het idealisme	293
12.2	De realistische benadering	298
12.3	De Verenigde Naties	300
12.4	De grenzen van de soevereiniteit	303
12.5	Globalisering	305
12.6	Globalisering en multiculturalisme	309
13	De Europese Unie	313
13.1	De geschiedenis van de Europese Unie	313
13.2	De instellingen en de werking van de Europese Unie	320
13.2.1	De Europese Raad	320
13.2.2	De Europese Commissie	321
13.2.3	De Ministerraad	322
13.2.4	Het Europees Parlement	324
13.2.5	Het Europees Hof van Justitie	325
13.2.6	De Europese wetgeving	326
13.3	De Europese Unie en de politieke wetenschap	327
13.3.1	Multi-level governance	327
13.3.2	De Europese Unie als consensusdemocratie	330
13.3.3	Democratie en participatie	333

Geciteerde werken	339
Verdere literatuur	351
Over de auteurs	357
Trefwoordenregister	359